

Bjergbestigningens æstetik

af Karin Hindsbo

Alpinisme er kunsten at bestige bjerge ved at konfrontere de største farer med den største varsomhed. Kunst anvendes her i betydningen udførelsen af en viden i en handling. Man kan ikke altid forblive på toppene. Man er nødt til at stige ned igen... Så hvad er pointen? Denne: det øvre ved, hvad der findes forneden, det nedre ved ikke, hvad der findes foroven. Registrer alle vanskeligheder undervejs, mens du kravler. For mens du kravler opad kan du se dem. Under nedstigningen vil du ikke længere se dem, men du vil vide, at de er der, hvis du har observeret dem grundigt. Det er en kunst at finde vej i de nedre regioner af hukommelsen af hvad du har set, da du var højere oppe. Når man ikke længere kan se, kan man i det mindste stadig vide.¹

René Daumal

I den post-humt udgivne roman *Le Mont Analogue – Roman d'aventures alpines, non euclidiennes et symboliquement authentiques* (1952), beskriver den franske surrealistiske forfatter René Daumal ekspeditionen mod Mont Analogue, bjerget 'der ikke *ikke* kan findes'. Bjerget, der strækker sig ubønhørligt hele vejen til himmels, placerer sig geografisk i Stillehavet et sted. Mont Analogue er ukendt på landkortene, idet det kan bøje fysiske parametre som rum og refleksioner af lys og er derfor usynligt for menigmand, ligesom det ikke kan spores af fysiske instrumenter. Kun under helt exceptionelle forhold og kun for de særligt indviede viser bjerget sig. I romanen begiver en ekspedition sig af sted på jagten efter og bestigningen af det usynlige bjerg, deriblandt den selvbiografiske fortæller og Fader Sogol (logos stavet bagfra). Daumal døde inden han kunne færdiggøre romanen og ekspeditionen nåede derfor, ganske symptomatisk, aldrig toppen.

I 1973 præsenterede den chilenske filminstruktør Alejandro Jodorowsky sin version af slutning på Daumals ekspedition med filmen *The Holy Mountain*. I filmen, der senere er blevet en kult-klassiker med et bizart og tålmodighedstestende handlingsforløb i rendyrket 70'er-psykedelisk stil, optræder flere figurer inspireret af Daumals univers, der fortsætter ekspeditionen mod toppen. Iblandt disse er en alkymist (spillet af Jodorowsky selv) der forvandler ekskrementer til guld og som endelig afslutning på filmen erklærer, at det virkelige liv venter os, for dermed at afsløre filmens *setup* med kameraer, kulisser og hvad der dertil hører.

Det er dette komplekse, faktiske og utopiske univers som J&K med *The Perfect Stage* tager udgangspunkt i. I en totalinstallation opbygget omkring en stor scene strækker bjerget sig opad, solen går ned horisontalt, der findes huler til fordybelse, et alkymistisk køkken, telte og en *base camp*. Desuden optræder forskellige karakterer som bjergbestigere, pilgrimme, guruer, åndeligt søgende, kunstnere, alkymister, hekse og troldmænd, hippier og vagabonder og sidst men ikke mindst findes et hav af rekvisitter fra disse forskellige personer.

Med scenen som det ubestridelige centrum i kraft af sin centrale placering i udstillingens titel og installering, synes J&K at fortsætte hvor Jodorowsky slap med tilsynekomsten af filmens *setup*. På samme måde som Jodorowsky tager arven videre fra Daumal, tager J&K afsæt i scenografien og karaktererne til *The Holy Mountain*, der træder frem i deres ganske *mise-en-scene* ved filmens slutning. Og som Jodorowsky ubønhørligt investerede sig selv som ikke blot instruktør, manuskriptforfatter, skuespiller, set designer og kostumedesigner, men også i form af eksperimenter med eksempelvis LSD for både sig selv og det øvrige filmhold (ifølge myterne i hvert fald), således viderefører J&K også den på samme tid regulære og æteriske bjergbestignings univers i al dens mangfoldighed og afprøver fysiske og åndelige øvelser på egen krop.

Der er nemlig mere på spil hos Daumal, Jodorowsky og J&K end at nå toppen. Det handler om måden og det handler om den erkendelsesproces, der er i spil undervejs. Daumal var, da han skrev *Mont Analogue*, en dedikeret følger af den russiske guru Gurdjieff, der blandt andet opfattede mennesket som en søvngænger, det dog var muligt at vække. Daumal er kendt for sin forening af østens mystik med vestens rationalisme og *Mount Analogue* viser sig ifølge ham først, når man erkender, at rejsen gennem bjerget er længere end enhver lige linje, når solens stråler rammer helt rigtigt, og når man er i besiddelse af en bestemt substans, et peradam – diamantens forfader, hvis refleksioner kun kan opfattes af de, som oprigtigt og i sandhed har brug for det. Vejen til *Mont Analogue* er dermed ligeså meget en rejse mod det indre, som den er en rejse mod toppen, den ultimative top vel at mærke.

Det handler i *The Perfect Stage* om at investere sig fuldt ud i denne rejse og åbne øjnene for de udfordringer, man står over for her og nu, konkret på bjerget, om at skue indad og om trække sig ud af Morfeus omklamrende greb. Dog er denne rejse belagt med myriader af figurer, okkulte elementer og bizarre narrativer. Det er dermed ikke så meget den store forkromede fortælling, vi præsenteres for, men nærmere dyrkelsen af detaljens og måske okkultismens autenticitet. Vejen mod det perfekte er ikke ren, og vi må besudle os i ritualer, myter og kontemplation, hvis vi i sandhed skal følge den.

¹ René Daumal: *Le Mont Analogue – Roman d'aventures alpines, non euclidiennes et symboliquement authentiques*, Gallimard: Paris, 1981 p. 161 (min oversættelse).